

ساعت امتحان: ۹ صبح
وقت امتحان: ۷۰ دقیقه
تاریخ امتحان: ۱۳۹۶/۱۰/۱۳
تعداد برگ سؤال: ۲ برگ

ش سندلی (ش داوطلب): نام واحد آموزشی: دبیرستان هاتف (دوره‌ی دوم) نوبت امتحانی: دی ماه
نام و نام خانوادگی: نام پدر: پایه: دهم رشته‌های: ریاضی - تجربی
سؤال امتحان درس: فارسی نام دبیر: جناب آقای رزمی سال تحصیلی: ۹۶-۹۷

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره)

متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:

«مدیر آهسته از کلاس بیرون رفت و دم برنیاورد. خسرو هم چنان می‌خواند و مدیر از پشت در گوش می‌داد و لذت می‌برد که خود، مردی ادیب و صاحب‌دل بود.»

۱- برای هر یک از واژگان زیر، یک هم‌خانواده بنویسید.

الف) مدیر: (ب) ادیب:

۲- یک واژه ساده و یک واژه مرکب از متن بالا، بیابید و بنویسید.

الف) ساده: (ب) مرکب:

۳- جدول زیر را کامل کنید. (با حفظ شخص)

زمان آینده	ماضی بعید	فعل
		می‌خواند

۴- در متن‌های زیر، غلط‌های املایی را بیابید و درست آن را بنویسید.

الف) به خانه یتیم‌کان بیوه زنی تابیدی / و سولت حیدری را / دستمایه شادی کودکانه شان کردی :
ب) چون بخواستیم رفت، ما را به انعام و اکرام به راه دریا گسیل کرد؛ چنان که در فراق به پارس رسیدیم؛
پ) فکت زیرین را پیمود و در آخره ماند. دو گوش را بالا برد. از یال و قارب به زیر آمد:
۵- معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.

الف) پیران قبیله خویش را حرمت دار، ولیکن به ایشان مولع مباش.

ب) پلاس پاره‌ای در پشت بسته از سرما.

پ) سگ را روان گرتی می‌ریخت، اما در بیرنگ اسب حرفی به کارش بود.

ت) آب اجل که هست گلوگیر خاص و عام

ث) گفتم خوشا هوایی کز باد خلد خیزد.

۶- در نمونه‌های زیر، شیوه بیان چگونه است؟ (عادی - بلاغی)

الف) گه نعره زدی بلبل، گه جامه دریدی گل

ب) ما به گوشه‌ای باز شدیم و به تعجب در کار دنیا می‌نگریستیم.

۷- معنای واژه مشخص شده را با کاربرد امروزی آن مقایسه کنید.

«شوخ از خود باز کنیم.»

۸- نقش دستوری واژگان مشخص شده را بنویسید.

«زینت قرآن، بی‌جمال بهشت، تمام است.»

۹- در هر یک از نمونه‌های زیر، یک وابسته پیشین بیابید و نوع آن را بنویسید.

الف) پیش از تو / هیچ فرمانروا را ندیده بودم / که پای‌افزاری وصله‌دار به پا کند.

ب) شبی که آن اتفاق افتاد، ما به صدای در از خواب پریدیم.

پ) قلمرو ادبی (۵ نمره)

متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«این قصه، عجیب‌ترین قصه‌هاست؛ زیرا که در میان دو ضد جمع بود؛ هم فرقت بود و هم وصلت؛ هم محنت بود، هم شادی؛ هم راحت، هم آفت؛ هم وفا بود، هم جفا.»

۰/۲۵ ۱۰- کدام نوع از روابط معنایی واژه‌ها، بر زیبایی این نوشته افزوده است؟

۰/۱۵ ۱۱- یک سجع در این نوشته بیابید و بنویسید.

۰/۲۵ ۱۲- در بیت زیر کدام واژه در معنی مجازی به کار رفته است؟

گفتم که نوش لعلت ما را به آرزو گشت / گفتا تو بندگی کن، کاو بنده‌پرور آید

۰/۱۵ ۱۳- در مصرع دوم بیت «در بر من، ره چو به پایان برد / از خجلی سر به گریبان برد»، «سر به گریبان بردن»

چه آرایه‌ای دارد؟ منظور از آن چیست؟

۱۴- با توجه به سروده زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:

تو آن بلندترین هرمی / که فرعون تخیل می تواند ساخت / و من، کوچکترین مور / که بلندای تو را در چشم نمی تواند داشت

۰/۱۵ الف) اضافه تشبیهی به کار رفته را بنویسید.

۰/۱۵ ب) این بند تلمیح به چه چیزی دارد؟

۰/۱۵ ج) واژگان متضاد را بنویسید.

شعر حفظی:

جاهای خالی شعرهای زیر را تکمیل کنید

۱ ۱۵- گر در طلبت رنجی ما را برسد شاید

۱ ۱۶- سرهای قدسیان همه بر زانوی غم است

پ) قلمرو فکری (۸ نمره)

معنی و مفهوم سروده‌ها و نوشته‌های زیر را به فارسی روان بنویسید.

۰/۱۵ ۱۷- تدبیر برادران، برخلاف تقدیر رحمان آمد.

۰/۱۵ ۱۸- هر که داد از خویشان بدهد، از داور مُستغنی باشد.

۰/۱۵ ۱۹- نقش‌بندی‌اش دلگشا بود و رنگ را نگارین می‌ریخت.

۰/۲۵ ۲۰- و این مرد پارسی هم دست‌تنگ بود و وسعتی نداشت که حال مرا مرمتی کند.

۰/۲۵ ۲۱- دری که به باغ بینش ما گشوده‌ای / هزار بار خیبری تر است.

۱ ۲۲- گفتم که بوی زلفت گمراه عالمم کرد / گفتا اگر بدانی، هم اوت رهبر آید

۱	۲۳- بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت	هم بر چراغدان شما نیز بگذرد
۱	۲۴- نعره برآورده، فلک کرده کر	دیده سیه کرده، شده زهره در
۰/۱۵	۲۵- نوع ادبی متن‌های زیر را بنویسید.	
	الف) و اگر غم و شادیت بُوَد، به آن کس گوی که او تیمار غم و شادی تو دارد.	
	ب) گفتم که بر خیالت راه نظر بیندم	گفتا که شبرو است او، از راه دیگر آید
۰/۲۵	۲۶- بیت «چون بگشایم ز سر مو، شکن اشاره دارد؟	ماه ببیند رُخ خود را به من» به کدام صفت منفی چشمه
۰/۲۵	۲۷- منظور شاعر از «به بی وزنی افتادن» در متن زیر چیست؟ «شعر سپید من، روسیاه ماند / که در فضای تو / به بی وزنی افتاد.»	
۰/۱۵	۲۸- مفهوم بیت زیر را بنویسید.	
۰/۱۵	چون داد عادلان به جهان در بقا نکرد	بیداد ظالمان شما نیز بگذرد
۰/۱۵	۲۹- منظور از «گهر تابناک» در این بیت چیست؟ قطره باران که در افتد به خاک	زو بدمد بس گهر تابناک
	موفق باشید	